

Lokal HISTORIE

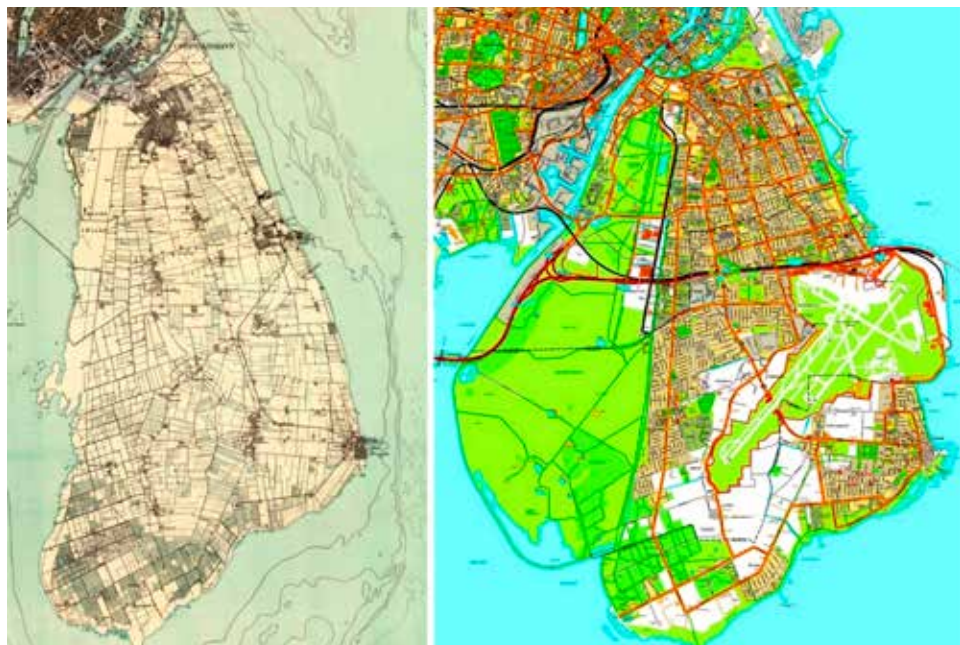

Medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening

Oktober 2018

ISSN 2446-3469

23. årgang

I løbet af de sidste hundrede år er Amagers areal blevet udvidet med 50%. Blandt Amagers oprindelige ti små byer er Dragør den eneste, der er tilbage, sammen med den jubilerende by Søvang.

Byjubilæum i Søvang

Amagers yngste by fylder 100 år

For 400 år siden fandtes der 10 små selvstændige byer på Amager: Sundbyøster, Sundbyvester, Kastруп,

Tårnby, Maglebylille, Tømmerup, Viberup, Ullerup, Store Magleby og Dragør.

Medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening
www.dragoer-lokalthistorie.dk
Email: info@dragoer-lokalthistorie.dk

Bestyrelse:

Formand: Claus Ehlers
Schoutgården 41, 2791 Dragør
Tlf: 32 53 32 23

Næstformand: Dines Bogø
Ulsøvej 57, 2791 Dragør
Tlf: 32 53 11 53 – 20 85 11 53

Kasserer: Lis Klynge
Søvej 7A, 2791 Dragør
Tel: 21 26 41 14

Sekretær: Marianne Bogø
Ternevænget 20, 2791 Dragør
Tel: 32 94 11 53 - 40 85 11 53

Bestyrelsesmedlem: Renee Schwaner
Ryvej 45, 2791 Dragør
Tel: 26 24 89 50

Redaktør og tekst: Claus Ehlers

Foto og research: Dines Bogø

Hvis foreningen har din email adresse, modtager du med jævne mellemrum nyheder om arrangementer mm.

Medlemsbladet bliver også lagt på DLF's hjemmeside.

Søvang blev etableret på en øde, våd og gold strandeng. Udsigten fra fugletårnet ved skydebanerne eller udsigten fra udkigstårnet på Saltholm kan give et indtryk af områdets udseende ved udstykningen.

I året 1618 grundlagde Kong Christian den Fjerde den befæstede by Christianshavn "på vort land Amager". Christianshavn blev dengang Amagers yngste by, og er i øvrigt den eneste af byerne som har opnået at få købstadsbevilling, hvilket skete ca. en snes år senere.

Der skulle gå 300 år før den næste by kom på Amagers landkort i 1918, og det var Søvang.

Søvang overtog dermed Christianshavns betegnelse som Amagers yngste by, og det er den stadig, idet der ikke efterfølgende er etableret nye selvstændige byer på øen.

I dag er alle byerne nord for lufthavnens område smeltet sammen

Med sine 1.752 indbyggere pr. 1. januar 2018 er Søvang den ene af to selvstændige byer på Amager.

med hovedstaden, og der er kun to selvstændige byer på Amager nemlig Dragør og Søvang.

Søvang blev etableret på en øde, våd og gold strandeng, og den har gennem et århundrede udviklet sig til en blomstrende by med eksklusive huse omgivet af herlig natur.

Skabelsen af Søvang skyldes mange menneskers ihærdige og vedvarende indsats gennem årene, dels for at skabe et lille paradis for den enkelte familie på parcellen, men også for i fællesskab at skabe et samfund, som alle kunne være stolte af.

Søvang blev udstykket med ca. 400 store villagrunde, og salget blev iværksat i slutningen af Første Verdenskrig.

Tværs gennem den ca. 80 td. land store udstykning direkte til Amagers sydkyst havde militæret anlagt skyttegrave, kanonbatteristillinger og

pigtrådsspærringer lige bag det daværende dige, der lå langs nuværende Tvævej. Her kunne grundene selvsagt først blive sat til salg efter krigens afslutning, når militæret havde forladt området.

Grundejerforeningen Søvang blev stiftet den 25. september 1918, og omfatter i dag ca. 650 boliger på selvstændige parceller, og den kan betegne sig som "Danmarks største grundejerforening".

Søvangs badebro kan samtidig fejre 90 års jubilæum. Den er optaget i Guinness Rekordbog som "Danmarks længste badebro", og den har Søvang taget til sig som byens vartegn.

Jubilæet blev fejret med en imponerende fest i et telt på Søvang Boldfællede med deltagelse af ca. 400 grundejere. Efterfølgende blev afholdt reception på selve jubilæumsdagen

”Danmarks længste badebro” er i dag blevet til Søvangs markante og populære vartegn.

tirsdag den 25. september kl. 16 – 18 i Søvang Sportsklub på Poppelvej 139.

Dragør Lokalhistoriske Forening ved Dines Bogø og Claus Ehlers deltog i festen som inviterede gæster og overbragte foreningens gave i form af

25 laminerede fotos fra Søvang, som Dines havde udvalgt fra sin righoldige samling. De laminerede fotos blev ophængt både i festteltet og ved den efterfølgende reception.

Faktaboks:

Ifølge Danmarks Statistik er der tale om en by, når den omfatter mere end 200 indbyggere i en sammenhængende bebyggelse, hvor afstanden mellem husene ikke overstiger 200 meter.

Blandt Danmarks ca. 1.400 byer er Søvang størrelsesmæssigt nr. 328

pr. 1. januar 2018 med sine 1.752 indbyggere. Til sammenligning er Søvang ca. dobbelt så stor som de kendte byer Ærøskøbing (961), Gedser (731) og Gudhjem (723).

Dragør er med sine 12.085 indbyggere nr. 54 på listen.

Gaven fra Dragør Lokalhistoriske Forening var 25 laminerede fotos fra Søvang som var ophængt som dekoration i festteltet ved sportsklubben.

Foredrag om Søvang

Som optakt til jubilæet arrangerede Dragør Lokalhistoriske Forening en foredragsaften den 4. september 2018 i Wiedergårdens Festsal, hvor Dines Bogø og Claus Ehlers gennem-

gik Søvangs interessante historie og udvikling.

Begge foredragsholderne har en stor viden om Søvang. Dines har gennem tiden interviewet adskillige af

Festsalen var fyldt med interesserede tilhørere som så ofte før ved foreningens arrangementer.

Søvangs beboere, og han har indsamlet et imponerende antal fotos fra gamle dage samt selv været flittig med kameraet. Endvidere har han udgivet fem bøger om Søvang og skrevet mange artikler med relation til Søvang og Sydamer.

Claus har boet i Søvang gennem 70 år. Først i familiens sommerhus fra 1947, fra han var fem år. Senere med

sin egen familie da huset blev ombygget til helårsbolig ved overgangen til inderzone i 1972. Endvidere har han været initiativtager til etableringen af "Søvangs Brobisser" i 1996, og han har været formand for Grundejerforeningen i otte år.

I tilslutning til foredraget blev der vist nogle historiske film om Søvang.

Som et eksempel på Søvangs udvikling fra sommerhusområde til eksklusivt villakvarter viste Claus Ehlers fotos af sit eget hus gennem tiden. (Ca. 1935, ca. 1955, ca. 1980, 2015 og 2018)

Claus Ehlers fortalte engageret om sit hjertebarn "Danmarks Længste Badebro".

Foredrag i Baggersmindelejren

I udvidet form blev foredraget holdt i Baggersmindelejren søndag den 16. september for Søvangs beboere arrangeret af Grundejerforeningen Søvang.

Også her var salen fyldt og spørgelysten stor.

Dines Bøgø og Claus Ehlers har tanker om efterfølgende at udgive et større bogværk om Søvangs interessante historie og udvikling.

Statens Seruminstitut

En by i byen

Artillerivejens Kaserne blev opført i 1887/88 til 2. Artilleriregiment, og lå ganske tæt ved det eksisterende "Faste Batteri". Dette blev opført i 1770 som øvelsesbatteri for Det kongelige Artillerikorps, men kanonskydninger i området kan føres helt tilbage til midten af 1600-tallet.

Det store areal måtte opfyldes inden byggeriet kunne gå i gang, og en del af materialet hertil kom fra ruinerne fra Christiansborgs brand i 1884.

Til kasernen hørte 120 heste, der var indforskrevet til at trække kanonerne, når der var militære øvelser. Centralt i kasernen var en større ridebane, hvor de mange heste kunne trænes.

De første bygninger til Statens Seruminstitut blev opført i 1903 lige uden for kasernen. Da kasernen blev nedlagt i 1973 overgik bygningerne til Statens Seruminstitut.

Bygningerne ude fra kendes af de fleste, ikke mindst den fornemme direktørbolig ud til Amager Boulevard, men kun få uden for de ansattes kreds har været inde i det store område, der nærmest er en by i byen.

Dines Bogø, som kan åbne de fleste døre, havde skaffet adgang til en guidet "byvandring" på Statens Seruminstitut.

Dog var deltagerantallet begrænset til 40 personer, så flere måtte derfor

noteres på en venteliste til en eventuel anden gang.

Besøget på Seruminstitut fandt sted den 12. juni 2018 i fint vejr, og alle havde en interessant og hyggelig oplevelse. Guide på turen var

Afsnitsleder og System Administrator Jan Findsen, som havde nøgle til de mange spændende bygninger, og som berigede os alle med sin levende fortælleevne.

Jan Findsen fortæller spændende historier i det imponerende bibliotek i direktørvillaen.

Sven Ole Rosenkilde havde smurt lækre sandwich, der sammen med de obligatoriske drikkevarer blev doneret af foreningen.

Vi fik også lejlighed til at kigge ind i Danmarks Nationale Biobank, hvor utallige biologiske prøver opbevares under sikre forhold.

I direktørvillaens imponerende og smukke have er der en op-højet ro, og kun det store hotel vidner om nærheden til Amager Boulevard og den hektiske trafik.

Som en varm tak til foredragsholderen overrakte formanden en vingave samt et dedikeret eksemplar af bogen "Amager i Krig og Fred", hvor områdets militære baggrund er beskrevet.

Byvandring i Dragør med Jørgen Palm Steffen

Dragørs navnkundige farvehandler og materialist i Toldergade Jørgen Palm Steffen, der kender byen som sin egen bukselomme berigede medlemmerne med en byvandring fyldt med herlige historier.

Trods sine snart 80 år er Jørgen stadig aktiv i sin forretning, og hans kendskab til byens borgere og forretningslivet i gamle dage er legendarisk.

Byvandringen fandt sted den 28. august 2018, hvor et stort antal interesserede tilhørere samledes på Badstuevælen.

Jørgen fortalte om sin gamle legeplads og de mange personligheder der boede i husene ud til Badstuevælen.

Turen gik gennem det gamle Dragør til Dragør Skole, hvor Jørgen fortalte om sine klassekammerater og skolelivet dengang.

Gennem Nyby mod det gamle anlæg, der efterfølgende er inddraget til Kirkegård, og hvor Jørgen havde leget i de tidligere beskyttelses anlæg fra 1940.

Mange muntre og interessante historier øste Jørgen af på turen gennem

Jørgens legeplads i barndommen var Badstuevælen, hvor hans forældre havde bolig ud til Kongevejen.

byen til Strandlinjen, hvor der var stop for servering af forfriskninger ud for Nam-Nam, der velvilligt havde stillet sine udendørs faciliteter til rådighed for foreningen.

Inden turen fortsatte tilbage til Kongevejen ad Strandlinjen, sagde

formanden tak til Jørgen og overrakte et eksemplar af den netop udgivne bog "Theodor Philipsens Saltholm – En tidsrejse". Tusind tak til Jørgen Palm Steffen som kompetent guide for en dejlig byvandring.

Munter stemning på vej gennem byen.

Jørgen fortæller historier fra skoletiden.

Forbi Blushøj ved Kirkegården hørte vi om glade minder fra barndommen.

Nam-Nam havde velvilligt stillet borde og stole til rådighed for byvandringen.

Som tak for et levende og glimrende foredrag overrakte formanden et eksemplar af den netop udgivne bog "Theodor Philipsens Saltholm – En tidsrejse".

Dragør Søbad

Der har gennem tiden været mange badeanstalter og badebroer langs kysten ved Dragør. Det har ikke mindst Dines Bogø skrevet om i flere artikler.

Den store badeanstalt ved Gåserepublikken overgik til kommunalt eje i 1949, efter at den gennem en årrække var ejet og drevet privat.

Indtil en efterårsstorm i 1976 beskadigede brohovedet i ødelæggende grad har badeanstalten været prydet med navnet DRAGØR SØBAD, som kunne læses på lang afstand.

Da den nye badeanstalt blev indviet i sommeren 1977 var navnet forsvundet, og siden har badeanstalten været navnløs.

Nu har en initiativrig borger fået kommunens tilsagn om, at navnet Dragør Søbad atter kommer til at pryde facaden mod land.

I fin harmoni med Dragør Badehotel vil Dragør Søbad kunne føre tanker tilbage til gamle dage, således som det også fremtræder i den populære TV-serie "Badehotellet".

Dragør Søbads facade mod land indtil den ødelæggende storm i 1976.

Sådan vil navnet i fremtiden kunne pryde badeanstalten.

"Havfruebyen Dragør"

For et par år siden kom to tvillingehavfruer til Dragør, og satte byen på den anden ende. Efter et kortvarigt ophold på havnen og senere foran porten til Dragør Fort, hvor havfruerne optrådte som et festligt element i årets Dragør-Revy, har de efterfølgende fået en midlertidig plads i ejerens have på Kongevejen. Her lyser de op til glæde for de mange forbigående og byens turister.

Havfruerne deltager aktivt i byens liv til fastelavn og jul og ved andre festlige lejligheder. Endvidere har de givet navn til huset, som nu er døbt "Havfruehuset", som fremtræder på et smukt skilt på facaden.

Den 22. juni 2018 blev hele havfruefamilien samlet, idet den store havfruemoder blev afsløret ved et festligt arrangement på Dragør Fort.

Havfruen på kulturnatten var sprællevende, og kom efter sigende svømmende "helt" fra "Den Blå Planet".

I rigtig Dragør stil blev afsløringen indledt af "Dragørgåsen", der også holdt en festtale, inden byens borgmester kunne trække i snoren, så havfruen blev åbenbaret. Det var et gribende øjeblik, idet Torben Bødtkers datter Camilla sad på havfruens skød og brød ud i en kærlighedssang.

Ved den netop afholdte og succesfulde kulturnat den 14. september 2018 i Dragør optrådte igen en havfrue, denne gang på Dragør Søbad, hvor hun svømmede ind til broen til stor jubel for de mange børn og voksne.

Den store havfruemoder blev introduceret af "Dragørgåsen", der i fuld forklædning vakte jubel hos de glade gæster. Det var formand Claus Ehlers der havde formummet sig.

Kommende arrangementer

Forsvarsanlæg på Sydamerger

Tirsdag den 20. november 2018 kl. 19.30 i Wiedergårdens Festsal kommer museumsinspektør ved Amagermuseet Christian Aagaard og holder foredrag om forsvarsanlæggene på Sydamerger under Første Verdenskrig.

Christian Aagaard har indsamlet materiale og skrevet en historisk afhandling om de særlige forsvarslinjer, som sikringsstyrken på Amager skulle forsvare, hvis en fjendtlig invasion skulle finde sted på Sydamerger.

Den første forsvarslinje gik tværs over Amager og blev betegnet "Tømmerupstillingen". Den stod færdig i slutningen af 1915 med pigtråd, skyttegrave og artilleri og med en bemanding på ca. 2.000 mand.

Det stod dog snart klart, at det gjaldt om at en fjende ikke skulle kunne komme i land på Amagers sydkyst.

Derfor igangsattes et større forsvarsanlæg langs kysten mellem Dragør Fort og Kongelunds Fort, og

Kort over Tømmerupstillingen og Sydamergerstillingen med angivelse af de forskellige militære anlæg.

SYDFRONTEN 1914 - 1918 Amager og krigen der aldrig kom

med forlængelse langs kysten forbi Kongelunden.

Sydamergerstillingen havde en længde af godt ti kilometer, og var et endnu tættere forsvarsværk end Tømmerupstillingen med en sammenhængende linje af kanonbatterier, skanser og skyttegrave og beskyttet af en seks meter bred pigtrådsspærring.

I alt 10 batterier var anlagt, hver med fire kanoner til at bestrytte langs kysten, men også med mulighed for at komme frem til frontal skydning, hvis det skulle blive nødvendigt.

I løbet af foråret 1916 var Sydamergerstillingen færdigbygget. Herved opstod spørgsmålet om nedlæggelsen af Christianshavns Vold som befæstning. På trods af alvorlige protester fra Københavns Kommandant blev Christianshavns voldanlæg nedlagt

En fin model viser i detaljer, hvordan stillingen gik tværs gennem haver og marker i landsbyerne Tømmerup og Skelgaarde.

som befæstningsanlæg, og soldaterne derfra blev overført til at gøre tjeneste ved Sydfronten på Amager.

I forbindelse med Sydammagerstillingen blev der til sikringsstyrkens mange soldater opført fem baraklejre, hvoraf kun én nemlig Baggersmindelejren eksisterer i dag. Derudover eksisterer der en enkelt barak fra Ulleruplejren.

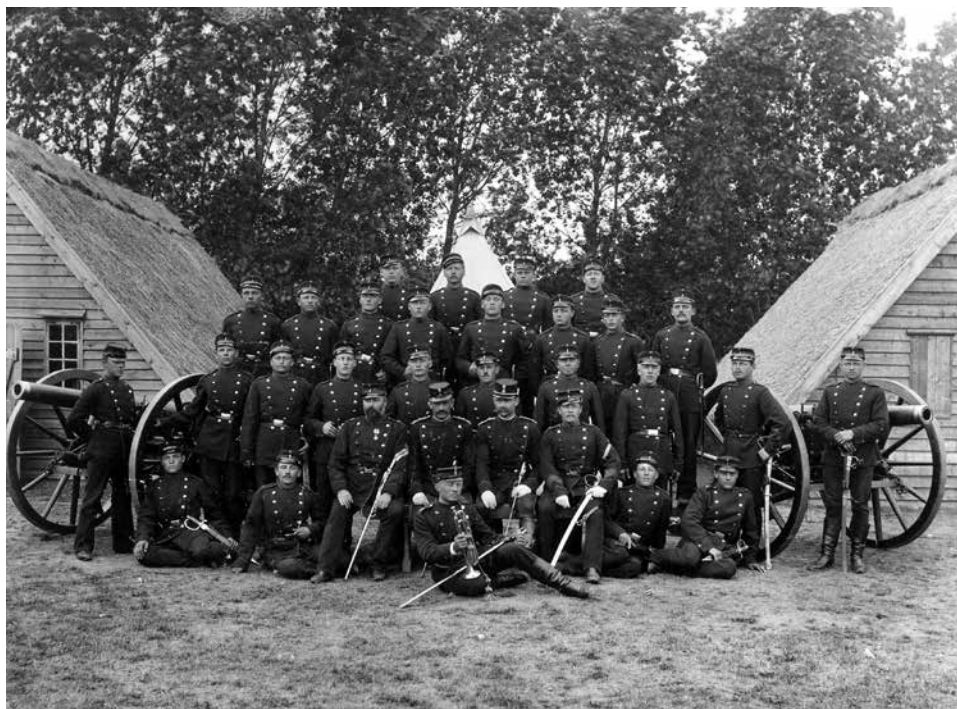
Sydammagerstillingen gik tværs gennem det område, som i foråret 1918 blev udstykket og solgt som villagrunde i Søvang.

På Amagermuseet har der hele sommeren været en interessant udstilling om Tømmerupstillingen og Ullerupstillingen, arrangeret af Christian

Aagaard, og det bliver spændende at gå mere i detaljer ved foredraget den 20. november.

Baggersmindelejren er den eneste tilbageværende af de fem baraklejre på Sydammager.

Her er soldater fra sikringsstyrken stillet op til fotografering foran deres primitive barakker.

Byvandring i Rosenlundkvarteret:

Efter ønske fra flere medlemmer arbejder Dines Bogø på at lave en byvandring i kvarteret ved Rosenlundsvej op til Kongelunden.

Byvandringen forventes at foregå på Kalvebodvej, Rosenlundsvej, Rosenlund Sidevej og Militærvej med besøg hos flere grundejere og med passende forfriskninger.

Hør blandt andet om storsmuglerne, der opererede i området. Et mindre "Christiania", kaldte nogle det for mange år siden. Hvad lavede militæret i området 1916-18 og meget mere.

Et af de særprægede huse i Rosenlundkvarteret.

Byvandring i filmens spor

Hvor er der optaget film i Dragør? I samarbejde med flere medlemmer har Dines Bogø samlet oplysninger om film, hvor Dragør er brugt som kulisse/lokation.

Vi kan måske arrangere en tur rundt i Dragør og genkende udvalgte steder fra ældre og nyere film/TV-serier!

Returadresse:
DLF v/Marianne Bogø
Ternevænget 20
2791 Dragør

Kommende medlemsarrangementer:

Tirsdag den 20. november 2018 kl. 19.30 i Wiedergårdens Festsal kommer museumsinspektør ved Amagermuseet Christian Aagaard og holder foredrag om forsvarsanlæggene på Sydamerger under Første Verdenskrig.

Generalforsamlingen med efterfølgende foredrag.

Byvandring i Rosenlundkvarteret

Byvandring i filmens spor.

Næste nummer af Lokal Historie forventes
udsendt februar 2019.